

NAVNEREGISTRE TIL BORGERSKABSPROTOKOLLER

Navneregistrene over borgerskaber er udarbejdet af LAOs personale. Registrenes oplysninger er hentet fra købstædernes (magistratsarkivernes) rådstueprotokoller, siden kaldet borgerskabsprotokoller. De skulle rumme alle, som har løst borgerskab, men omfatter ikke alle næringsdrivende, idet visse erhverv, f.eks. fabriksdrift, ikke krævede borgerskab, men kongelig bevilling (søges i amtsarkivet). Oplysningerne kan også være hentet fra byfogedens justits- og politiprotokoller. Bemærk altid, hvad LAOs personale har skrevet i begyndelsen af det enkelte register.

Registrene er ført på efternavn, og hvis det står i protokollen, hvor vedkommende kom fra, er det medtaget.

Registrene omfatter **ikke** samtlige borgerskabsprotokoller, idet de nyere har egne registre.

Registrene har grøn ryg og står i reol 32 på læsesalen, hvor de er opstillet alfabetisk efter købstædernes navne.

1. Assens: Register over borgerskaber 1613-42, 1656-1852
2. Bogense: Register over borgerskaber 1625-77, (1788), 1797-1866
3. Fåborg: Register over borgerskaber 1592-1858
4. Kerteminde: Register over borgerskaber 1766-1909
5. Middelfart: Register over borgerskaber 1681-1867
6. Nyborg: Register over borgerskaber 1662-85, 1723-1900
7. Odense: Supplement til register over borgerskaber -1674-
8. Odense I: Register over borgerskaber 1611-1701, 1707-1847
9. Odense II: Register over borgerskaber 1847-1887
10. Rudkøbing: Register over borgerskaber 1650-1851
11. Svendborg: Register over borgerskaber 1664-99, 1724-31, 1743-1872
12. Ærøskøbing: Register over borgerskaber 1663-1797
13. Ærø: Register over borgerskaber (1769) 1804-67

Odense, den 2.1.1996

Jytte Skaaning

EKSEMPEL:

Hvornår fik skomager Erik Klink borgerskab i Kerteminde?

1. Af listen over navneregistre over borgerskaber på LAO ses at vi skal bruge
nr. 4 Kerteminde: Register over borgerskaber 1766-1909. Dette register, der har grøn ryg, findes på reol 32 på LAOs læsesal.
2. Opslag heri viser følgende:

*Klink, Erik   Skomager   31/12 1792, XXII, 197
(+ 27/9 1832)*

Ovennævnte noteres ned eller navneregisteret tages med hen på din plads. Husk i så fald at sætte et/en rødt "skib"/fane med dit pladsnr. på registerets plads i reol 32. Når du er færdig med at bruge navneregisteret, skal du sætte det på plads igen, hvor det/den røde "skib"/fane står.

31/12 1792, XXII, 197 betyder, at Erik Klink fik borgerskab (vandt sit borgerskab) i Kerteminde den 31.12.1792, og at hans borgerskab findes i **justits- og politiprotokol XXII, side 197** (bemærk altid, hvad LAOs personale har skrevet i begyndelsen af det enkelte register).

(+ 27/9 1832) betyder, at Erik Klink er død 27.9.1832 i Kerteminde.

3. **Bestilling af Kerteminde Byfogeds justits- og politiprotokol XXII**

I reol 29 på læsesalen findes seks blå A-4 ringbind: **RETSBETJENTARKIVER** (* er en fotokopi af de 4 brune bind: Retsbetjentarkiver, som stod i reolen bag ekspeditionsskranken (dvs. bag Hvidkjær) på den gamle læsesal). I hvert blå A-4 ringbind findes en indholdsfortegnelse samt en liste over retsbetjentarkivernes indhold.

I det blå A-4 ringbind: Retsbetjentarkiver IV slås op på Kerteminde Byfoged (begynder side 416), dernæst findes grp. B.I. Justits- og politivæsen og på side 420 ses følgende:

1787-1839   Justits- og politiprotokoller ..... 5 bd.
Ann.: Indeholder også borgerskaber
Nemlig:
1787-1802..... 1 bd.   1821-28..... 1 bd.
1802-11 ..... 1 bd.   1828-32..... 1 bd.
1811-21 ..... 1 bd.

Den hvide bestillingsseddel udfyldes og afleveres ved ekspeditionsskranken:

LANDSARKIVET FOR FYN	BESTILLINGSESDEL FOR ARKIVALIER				
	Efternavn (Surname) - Fornavn (Christian name)				
	SKAANING		JVPTE		
	(BLOKBOGSTAVER - BLOCKLETTERS)				
	Dato: 10.10.1997		Plads nr.: 17		
BEMÆRK! Flere bd., pk., læg må kun rekvireres på samme seddel, når de er fortløbende.					
Arkivgruppe:	Kerteminde Byfoged				
	grp. B. I Justits- og politivæsen				
Titel på bd., pk., læg:	Justits- og politiprotokol				
År:	1787-1802		Nr.: XXII		
Forbeholdt arkiver				Magasin signatur	
Eksp. af	Bd.	Pk.	Læg	Kort	Bemærkninger

4. Når justits- og politiprotokollen er leveret på din plads, slås op på fol. 197b, hvor følgende er indført:

*Bemelte Mandag den 31 December (1792) Er Raadstue Ræth holdet, hvor =
da fremstoed for at vinde deres Borgerskab Christen Jensen som
Kiøb og Handelsmand, Rasmus Møhl Kiøb og Handelsmand,
Knud Nissen Kiøb og Handelsmand, Jens Hansen Brendeviins =
=brænder og Kroeholder, Hans Ec. Henneberg Skræder, Erih Klingh
Hans Jacobsen og Christopher Hansen Skoemagere, - der samtlig af
=lagde deres Borgerlige Eed efter Loven * med hvem heref-
* hvorefter de blev indskreven i de øvrige i Borg: Tal
=ter skal nyde lige Rettigheder. - Til Brand Cassen erlag=
te de samtlige 4 rd.*

Når du har afskrevet kilden, så husk altid at notere kildehenvisningen!!!

I ovennævnte tilfælde:

Kilde: Kerteminde Byfogeds arkiv: grp B.I. Justits- og politivæsen. Justits- og politiprotokol XXII, fol. 197 b

Når du er færdig med justits- og politiprotokollen, afleveres den på bogvognen på læsesalen.

Hvis du derimod ikke er færdig med at bruge justits- og politiprotokollen, kan du reservere protokollen således:

- i "selvbetjeningsmagasinet" tages en reservationsseddel, som udfyldes med navn og dato
- sedlen lægges ind i justits- og politiprotokollen, der lægges til reservation på reol 27 eller 28 i "selvbetjeningsmagasinet".
- næste gang du kommer på LAO, går du ud og henter justits- og politiprotokollen på reservationsreolerne 27 eller 28 i selvbetjeningsmagasinet, og har hermed sparet ekspeditionstid!!!

5. Hvis LAOs personale i begyndelsen af et navnerregister har skrevet rådstue-/borgerskabsprotokoller, skal den pågældende protokol bestilles således: I reol 29 findes et blåt A-4 ringbind: **MAGISTRATSARKIVER indtil 1868 i Landsarkivet for Fyn** (* er en fotokopi af Anne Riising: Magistratsarkiver indtil 1868 i Landsarkivet for Fyn (rød bog)). Heri slås op under den relevante købstad samt gruppen C. Rådstueretten, hvorunder den relevante protokol findes.

Den hvide bestillingsseddel udfyldes og afleveres ved ekspeditionsranken:

LANDSARKIVET FOR FYN		BESTILLINGSSEDDEL FOR ARKIVALIER			
		Efternavn (Surname) - Fornavn (Christian name)			
		SKAANING		JYTTE	
		(BLOKBOGSTAVER - BLOCKLETTERS)			
		Dato: 10-10-1997		Plads nr.: 17	
BEMÆRK! Flere bd., pk., læg må kun rekvireres på samme seddel, når de er fortløbende.					
Arkivgruppe:		Herteminde magistrats arkiv			
		grp. 6. Rådstueretten			
Titel på bd., pk., læg:		Rådstueprotokol			
Ar 1750 - 1815		Nr. XV			
Forbeholdt arkivet				Magasin signatur	
Eksp. af	Bd.	Pk.	Læg	Kort	Bemærkninger

Odense, den 2.1.1996

Jytte Skaaning

Skipper Lauget.

L.A. K

Københavns Havsarkiver - Register
på Højesal Ga.

_____ (kun bestilles på hverdage)

Alfabetisk fortegnelse over Skippere og Styrmand.
1785 - 1826. b.nr. 19. 1 bd.

Mandtalsruller 1801 - 1833.

1801-14 på fornavn

1814 → på efternavn

b.nr. 11 (1786-95)

b.nr. 12 (1796-1804)

b.nr. 13 (1805-11)

b.nr. 14 (1812-18)

b.nr. 15 (1819-24)

b.m. 16 (1824-29 + 31-33)

6 bd.

Examinationsprotokoller 1774-1823 →

b.nr. 21 (1774-93)

~ 22 (1794-1823)

_____

Nålemagermester Lauget er på Stadsarkivet.

NAVNEREGISTRE TIL LAVSPROTOKOLLER

Navneregistrene til lavsprotokoller er udarbejdet af LAO. De omfatter samtlige protokoller over antagelse af mestre, svende og lærlinge, men ikke alle lavsarkiver er afleveret til LAO.

Registrene er ført på efternavne og angiver fødestedet, hvis det står i protokollen.

Registrene har brun ryg og står i reol 32 på læsesalen, hvor de er opstillet alfabetisk efter købstædernes navne, dernæst efter lavenes navne.

1. Assens: Register til div. lavsprotokoller 1714-1889
Bagerlavet 1749-1861
Feldberederlavet 1749-1856
Handskemagerlavet 1715-1857
Skomagerlavet 1714-1889
Snedkerlavet 1740-1862
2. Bogense Skomagerlav: Register til lavsprotokoller 1823-1869
3. Fåborg Skrædderlav: Register til lavsprotokoller 1735-1870
4. Kerteminde: Register til div. lavsprotokoller 1734-1878
Skomagerlavet 1734-1878
Skrædderlavet 1754-1863
5. Nyborg: Register til div. lavsprotokoller 1721-1848
Bødkerlavet 1721-1781
Skomagerlavet 1739-1848
6. Odense Bagerlav: Register til lavsprotokoller 1672-1861
7. Odense Bogbinderlav: Register til lavsprotokoller 1694-1861, 1907-1927
8. Odense Bødkerlav: Register til lavsprotokoller (-1674-) 1719-1872
9. Odense Drejerlav: Register til lavsprotokoller 1686-1861 (1880)
10. Odense Feldberederlav: Register til lavsprotokoller (-1674-) 1688-1856
11. Odense Glarmesterlav: Register til lavsprotokoller 1741-1861
12. Odense Guldsmedelav: Register til lavsprotokoller 1664-1861 *
* *alle fynske*
13. Odense Handskemagerlav: Register til lavsprotokoller (-1674-) 1684-1868
14. Odense Hattemagerlav: Register til lavsprotokoller 1669-1880

15. Odense Kræmmerlav: Register til lavsprotokoller (-1674-) 1724-1862
16. Odense Malerlav: Register til lavsprotokoller 1704-1885
17. Odense Murerlav: Register til lavsprotokoller (-1674-) 1683-1861
Odense Købmandslav se Kræmmerlavet
18. Odense Parykmagerlav: Register til lavsprotokoller 1742-1824
19. Odense Pottemagerlav: Register til lavsprotokoller 1742-1873
20. Odense Rebslagerlav: Register til lavsprotokoller 1746-1882
21. Odense Sadelmager- og Tapetsererlav: Register til lavsprotokoller 1685-1931

* i protokol V optages der mestre fra følgende byer:
Haderslev, Hillerød, Korsør, Nykøbing F., Rødby, Sakskøbing og Slagelse.
Mestrene bor i disse steder, men er indskrevet i Odenselavet.
22. Odense Skomagerlav I: Register til lavsprotokoller 1629-1875
23. Odense Skomagerlav II: Register til svendenes indskrivningsbog 1788-1861
24. Odense Skrædderlav: Register til lavsprotokoller (-1674-) 1705-1865
25. Odense Slagterlav: (-1674-) *
* findes på Odense Stadsarkiv
26. Odense Smedelav I: Register til lavsprotokoller 1624-1864
27. Odense Smedelav II: Register over svendene 1885-1934
28. Odense Snedkerlav: Register til lavsprotokoller (-1674-) 1684-1860
29. Odense Tømrerlav: Register til svendenes indskrivningsbog 1753-1862
30. Odense Vognmandslav: Register til lavsprotokoller (-1674-) 1742-1829
31. Odense Væverlav: Register til lavsprotokoller 1623-1864
32. Rudkøbing Skomagerlav: Register til lavsprotokoller 1722-1845
33. Svendborg: Register til div. lavsprotokoller 1686-1872
Bødkerlavet 1726-1872
Feldberederlavet 1686-1861
Handskemagerlavet 1748-1859
Skrædderlavet 1748-1861
Smedelavet 1819-1872
Snedkerlavet 1727-1862

34. Ærøskøbing Skrædderlav: Register til lavsprotokoller 1744-1868

* under Odenselavene (-1674-) er taget fra "Taxringen Offuer Ottense Bye Anno 1674", hvor der på side 1 bl.a. står "Alle de som ere oc Reignes udj noget Laug" (Se Registraturen TOPOGRAFICA pk. nr. 84; originalen i Rigsarkivet).

I reel 31 på læsesalen findes Odense skattemandtal 1672 og 1678. Heri findes lavsmestrene omtalt.

NB! Hvis det "søgte" lav ikke findes i de fynske købstæder: Assens, Bogense, Fåborg, Kerteminde, Middelfart, Nyborg, Rudkøbing, Svendborg og Ærøskøbing, så prøv det tilsvarende lav i Odense. I nogle "fag", blev man optaget i Odenselavet, selvom man boede i de andre fynske købstæder.

Husk at lavsarkiver også kan findes på lokalarkiver (se SLAs arkivvejviser), museer eller hos lavene/foreningerne selv, fordi de er af privat proveniens, og dermed ikke afleveringspligtige til landsarkiverne!!!!

Odense, den 10.10.1995

Jytte Skaaning

EKSEMPEL:

Hvornår blev Erik Klink, Kerteminde optaget i skomagerlavet?

- 1. Af listen over navneregistre til lavsprotokoller på LAO ses at vi skal bruge
nr. 4 Kerteminde: Register til div. lavsprotokoller 1734-1878. Dette register, der har brun ryg, findes på reol 32 på LAOs læsesal

2. Opslag heri under skomagerlavet på side 23 viser følgende:

*Klink, Erik (Søn af Peter Klink) i Lære 24/6 1779, I, 19, II, 13
Svend 1/7 1782, I, 20
Mesterstykke 30/4 1792, I, 26
Mester 5/5 1792, I, 27, II, 17*

Ovennævnte noteres ned eller navneregisteret tages med hen på din plads. Husk i så fald at sætte et/en rødt "skib"/fane med dit pladsnr. på registerets plads i reol 32. Når du er færdig med at bruge navneregisteret, skal du sætte det på plads igen, hvor det/den røde "skib"/fane står

i Lære 24/6 1779, I, 19 betyder, at Erik Klink, søn af Peter Klink kom i lære som skomager 24.6.1779, og at hans lærekontrakt findes i lavsprotokol I, side 19 (viser sig at være fol. 19a)

3. **Bestilling af Kerteminde Skomagerlavs lavsprotokol I**

I reol 30 på læsesalen findes et blå A-4 ringbind: **LAVSARKIVER** (skuffe 12) * (er en fotokopi af registraturen over lavsarkiverne, som var i skuffe 12 (i skuffedariet) på den gamle læsesal).

I det blå A-4 ringbind slås op på Kerteminde, dernæst Kerteminde Skomagerlavs arkiv og den hvide bestillingsseddel udfyldes og afleveres ved ekspeditionsskranken:

LANDSARKIVET FOR FYN		BESTILLINGSESDEL FOR ARKIVALIER			
		Efternavn (Surname) - Fornavn (Christian name)			
		<i>SKAANING</i>		<i>JYTTÉ</i>	
		(BLOKBOGSTAVER - BLOCKLETTERS)			
		Dato: <i>10.10.1997</i>		Plads nr.: <i>17</i>	
BEMÆRK! Flere bd., pk., læg må kun rekvireres på samme seddel, når de er fortløbende					
Arkivgruppe: <i>Kerteminde Skomagerlav</i>					
Titel på bd., pk., læg: <i>Lavsprotokol</i>					
Ar: <i>1749-1878</i>			Nr: <i>I</i>		
Forbeholdt arkivet				Magasin signatur	
Eksp. af	Bd.	Pk.	Læg	Kort	Bemærkninger

4. Når lavsprotokollen er leveret på din plads, slås op på **side 19 (= fol. 19a)**, hvor følgende er indført:

Ditto Datto (3/10 1779) blev fremlagt en Contract hvor ved Erick Bom skoemager forbinder sig at lære Peder Klinkes Søn Erick Klink Skoemager Haand verk fra Sc. Hans dag 1779 til Sc.Hans dag 1782, med viidere bemelte. Contracts indhold som blev læst og lagt i Laden, og saalee= des blev bemelte Erick Klink som Skoemager dreng indskreven.

Datum Ut Supra

Erick Bendz

Claus Mortensen Johandel... Erich Bom *

* hans søn Erich Hansen (Bom) er samme dag udlært og udskrevet som skomagervend.

Når du har afskrevet kilden, så **husk altid at notere kildehenvisningen!!!!**

I ovennævnte tilfælde:

Kilde: Kerteminde Skomagerlavs arkiv: Lavsprotokol I, 1749-1878, fol. 19a

Du kan så fortsætte med de andre henvisninger (svend, mesterstykke og mester), som er nævnt under punkt 2.

Når du er færdig med lavsprotokollen, afleveres den på bogvognen på læsesalen.

Hvis du derimod ikke er færdig med at bruge lavsprotokollen, kan du reservere protokollen således:

- i "selvbetjeningsmagasinet" tages en reservations seddel, som udfyldes med navn og dato
- sedlen lægges ind i lavsprotokollen, der lægges til reservation på reol 27 eller 28 i "selvbetjeningsmagasinet".
- næste gang du kommer på LAO, går du ud og henter lavsprotokollen på reservationsreolerne 27 eller 28 i selvbetjeningsmagasinet, og har hermed sparet ekspeditionstid!!!

Odense, den 10.10.1995

Jytte Skaaning

Kilde:C:WP51\AOF\REGLAV.LAO